

ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «ВОЛИНСЬКА ОБЛАСНА ФІТОСАНІТАРНА ЛАБОРАТОРІЯ»

НЕПОВІРУС КІЛЬЦЕВОЇ ПЛЯМИСТОСТІ ТОМАТІВ Загроза томатам, плодовим і ягідним культурам

Tomato ringspot nepovirus (ToRSV) – неповірус кільцевої плямистості томатів є одним з найбільш шкочочинних так, як крім томатів уражує безліч видів рослин – дерева, куші, трав'янисті багаторічні рослини, плодови, виноград, овочеві культури та бур'яни. Якщо цей вірус з'явиться на ваших полях чи присадибних ділянках, він може передаватись між рослинами різних видів, що ускладнює його контроль.

ToRSV переноситься від хворих рослин до здорових через пилок, а також може поширюватись по всьому полю фітонематодами роду *Xiphinema*. Ці мікроскопічні істоти живуть у ґрунті, вільно пересуваючись між рослинами.

Симптоми ураження

відрізняються у різних видів рослин: від помітних, жовтих кільцевих плям, плямистості або загального пожовтіння листя до менш очевидних симптомів, таких як поступове в'янення рослин, загальне зниження якості та зменшення розміру плодів. На деяких рослинах взагалі немає симптомів, що ускладнює визначення джерела походження вірусу. На жаль, навіть безсимптомні рослини можуть переносити вірус зі своїм насінням або пилом. Джерелом поширення ToRSV можуть бути навіть бур'яни, що проростають із зараженого насіння.

Широкий спектр симптомів ToRSV включає:

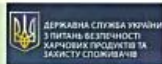
- круглі хлоротичні плями (смуги), крапчатість, махровість, візерунки у вигляді дубового листка (на пеларгонії) [3],
- концентричні кола, пожовтіння, некротизація (на томатах) [1, 2]
- крапчатість, пожовтіння жилки листка, жовта плямистість (на винограді) [4].

Якщо ви бачите симптоми ToRSV на своїх ділянках - важливо оглянути всі рослини, включаючи бур'яни і обов'язково зв'язатися з нами!

ДУ «Волинська обласна фітосанітарна лабораторія»
за адресою: вул. Ліскова, 1, с. Зміїнець,
Луцький район,
та за телефоном: (0332) 72-38-88, 72-22-52
e-mail: fito_lab_volyn@i.ua

Джерела інстаграду:
<https://www.gardenersgossip.com/edible-vegetables/tomato-ringspot-nepovirus.html>
<https://www.invaluable.org/forums/subject/mb-clm7s1br11249>
https://www.care.msu.edu/pressreleases/tomato_tobacco_ringspot_decline

Підготовлено у співпраці з СОЗР (EPP0)
www.eppo.int

ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «ВОЛИНСЬКА ОБЛАСНА ФІТОСАНІТАРНА ЛАБОРАТОРІЯ»

УВАГА! Допоможіть зупинити хворобу БАКТЕРІОЗ ВИНОГРАДУ

Бактеріоз винограду (*Xylella fastidiosa* Wels et al.) – може уражувати понад 350 видів рослин з 75 різних ботанічних родин. Більшість з цих рослин широко поширені в Україні, є промисловими, плодовими або декоративними культурами, масово вирощуються на присадибних ділянках в парках і садах. Серед них виноград, слива, персик, мигдаль, шовковниця, вишня, груша, дуб, бук, ясен, в'яз, платан, клен, вільха, горіх, магнолія, соняшник, герань, капуста, люцерна, конюшина, суніца, малина, чорниця, мальва, лаванда, і безліч видів широко поширених бур'янів.

Бактерія *X. fastidiosa* переноситься комахами, які інфікують рослини в місцях свого проживання. Переносники можуть бути також завезені в інші країни на рослинах або

фруктах, таких як виноград або персики. Між країнами може поширюватися із зараженим садивним матеріалом рослин-господарів. З насінням не переноситься.

Симптоми ураження

На винограді найбільш характерним симптомом ураження є опік листя. Раптово засихають частини зеленого листка, який потім стає коричневим в той час як сусідні тканини жовтіють або стають червоного кольору, лози уражених рослин часто виглядають старими, з плямами коричневої (мертвої) і зеленої тканини (Рис. 1-2). У наступні роки захворювання рослин розвивається повільно, при цьому утворюються слабкі хлоротичні пагони, які залишаються життєздатними протягом одного-двох вегетаційних сезонів.

Дошові зими сприяють поширенню хвороби. Прихована форма на винограді відсутня. На дикорослих рослинах-живителів інфекція зберігається в латентній формі.

На персику: молоді рослини низькорослі, слабкі. Бічні гілки ростуть горизонтально або опускаються. Урожай зменшується.

Перший симптом на чорниці (лохині) - спостерігаються крайові опіки листя (Рис. 3), поступово симптоми рівномірно розподіляються по всьому листку. Листя обнищає, а сама

Джерело всіх ілюстрацій: EPP0 Global Database, <https://doi.org/10.1111>

рослина гине на другий рік, після появи перших симптомів.

На вишні уражені листки мають крайовий некроз і можуть бути оточені жовтим (хлоротичним) або червоним ореолом (Рис. 4). Уповільнюється ріст та погіршується врожайність.

У випадку виявлення симптомів *Xylella fastidiosa* на ваших деревах, обов'язково зв'яжіться з нами!
ДУ «Волинська обласна фітосанітарна лабораторія»
за адресою: вул. Ліскова, 1, с. Зміїнець, Луцький район
та за телефоном: (0332) 72-38-88, 72-22-52
e-mail: fito_lab_volyn@i.ua

Підготовлено у співпраці з ЄОЗР (EPP0)
www.eppo.int

